

Utbildningsinspektion i Sjötorpsskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–5 och i Vretskolan, grundskola 6–9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden

2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Sjötorpsskolan och Vretskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	181
Förskoleklass	36
Grundskola	563

Utbildningen vid skolorna inom rektorsområdet omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1–9, samt skolbarnsomsorg. Grundskoleeleverna är uppdelade så att 244 elever upp till och med årskurs 5 går i Sjötorpsskolan medan 319 elever i årskurs 6–9 tillhör Vretskolan. I Vretskolan går också fyra integrerade särskoleelever.

Sjötorpsskolan har två parallella klasser i årskurserna 1, 2, 5. Vidare finns en klass i årskurs 3 och en i årskurs 4 samt en åldersblandad klass 3–4. Totalt går 230 elever på Sjötorpsskolan. Vretskolan tar till årskurs 6 emot elever i första hand från Sjötorpsskolan och Mörtviksskolan och har tre parallella klasser per årskurs. Totalt går 319 elever på Vretskolan.

Till skolorna är också en resursenhet kopplad bestående av tre delenheter med hela kommunen som upptagningsområde: Rödluvan, årskurs 1–5, Beatebergsskolan årskurs 6–9 samt Brandsprutan årskurs 6–9. Resursenheten har totalt 54 elever varav 13 går i årskurs 1–5. Även resursenheten har granskats inom ramen för inspektionen av Vretskolan. På respektive enhet är eleverna därefter indelade i mindre grupper. Samtliga elever som placeras i resursenhetens olika grupper är i behov av särskilt stöd. Fritidshemmet har tre avdelningar, två för barn från årskurs F–1 och en för barn från årskurs 2–3. Inom ramen för fritidshemmets verksamhet finns också en fritidsklubb för barn från årskurs 4–6.

Skolornas elever och pedagogiska personal arbetar i arbetslag. Det finns två arbetslag på vardera skolan samt fyra arbetslag på resursenheten.

I rektorsområdet finns en elev som åker skolskjuts till skolan. De flesta eleverna bor i närområdet, men det finns också ett antal som aktivt har valt att gå på Vretskolan på grund av den speciella idrottsprofil som skolan har.

Vretskolans huvudbyggnad uppfördes 1965 och en större tillbyggnad gjordes 2001. Sjötorpsskolan, i vilken fritidshemmets tre avdelningar är inhysta, uppfördes 1973 och genomgick en större renovering 2002. Resursenhetens delenheter har varsin byggnad. Byggnaderna ligger inom Vretskolans närområde.

Skolorna ligger i ett område som ett flertal intervjuade upplever som starkt segregerat och där järnvägen utgör den delande linjen mellan östra och västra Skogås. Sociala problem är vanligt förekommande i området och ibland förekommer det allvarliga händelser i området som också påverkar eleverna i skolan.

Genomförandet av inspektionen i Vretskolan och Sjötorpsskolan

Skolverket sände den 10 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Sjötorpsskolan och Vretskolan har bestått av undervisningsråden Tomas Johansson och Stig Westlund. Besök i Sjötorpsskolan och Vretskolan påbörjades den 14 september och avslutades den 23 september 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Sjötorpsskolan och Vretskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Vretskolan, Sjötorpsskolan, resursenheten samt fritidshemmet genomfördes formella intervjuer med rektor, biträdande rektor, personal, elever, elevråd samt föräldrar. Lektioner i samtliga klasser besöktes.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

På samtliga granskade enheter i rektorsområdet har inspektörerna erfarit att det allmänt råder ett gott klimat bland elever och personal. Inspektörerna fick under besöket intrycket att eleverna är öppna och hjälpsamma. Eleverna uppger också att klimatet på skolan är sådant att man kan säga vad man tycker och tänker.

Det finns gemensamma trivselregler och dessa är kända av eleverna. Föräldrarna uppger att eleverna känner sig trygga i skolorna, vilket också bekräftas av eleverna. Eleverna uppger att det ibland förekommer kränkande behandling på skolorna, men de anser att personalen är bra på att tag i problemen när de får kännedom om dem. Personalen framhåller att det främsta resultatet av arbetet med normer och värden är att eleverna känner sig trygga, att stämningen på skolorna är bra och att eleverna respekterar varandra. Att skolorna är relativt små gör också att i stort sett alla känner alla, vilket också bidrar till att öka tryggheten.

Av vad som framkommit under inspektionen kan eleverna göra sin stämma hörd exempelvis via elevråd och klassråd. Ett resultat av elevrådets arbete på Sjötorpsskolan är att det köptes in basketbollar, fotbollar och andra leksaker för utomhusbruk på rasterna. På Vretskolan har elevrådet också varit med och påverkat vilket material som skall köpas in för att användas på rasterna, det är också elevernas önskemål som medfört att musik spelas i matsalen.

Personalen uppger att huvuddelen av eleverna tar ansvar för sitt eget lärande och för miljön i skolorna och att eleverna respekterar varandra. Eleverna uppvisar också enligt personalens bedömning en lust att lära. Ett exempel på att eleverna tar ansvar är att det är eleverna i årskurs 5 som sköter utlåningen av leksaker på rasterna på Sjötorpsskolan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av skolornas arbete med normer och värden och elevinflytande är av god kvalitet.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Vretskolan och i Sjötorpsskolan har eleverna förmågan att arbeta självständigt men också tillsammans med andra. Personalen uppger att möjligheterna för eleverna att arbeta i sin egen takt är stora.

Sjötorpsskolan

Inspektionen visar att eleverna i årskurs 5 på Sjötorpsskolan presterar mycket goda resultat i matematik, svenska och engelska. Hur resultaten ser ut i övriga ämnen är dock oklart eftersom skolan inte har någon organiserad uppföljning i dessa ämnen. Inspektörerna bedömer därför att Sjötorpsskolan uppvisar mycket goda resultat i svenska, engelska och matematik, men att det inte går att göra någon bedömning av resultaten i de andra ämnena.

Vretskolan

	Genomsnittligt meritvärde¹	Andel behöriga till nationellt program	Andel som uppnått målen i alla ämnen
Vretskolan 6–9	197,2	90,7	64,8
Huddinge kommun	204,6	90,1	74,4
Kommungruppen ²	209,8	91,5	75,4
Riket	205,4	89,9	74,8

I Vretskolan nådde 64,8 procent av eleverna i årskurs 9 kursplanernas mål i alla ämnen läsåret 2002/03, vilket är lägre än för kommungruppen och riket i stort. Skolan har vidare ett genomsnittligt meritvärde som ligger under genomsnittet i riket. År 2003 var andelen elever behöriga till gymnasieskolans nationella program 90,7 procent, vilket ligger i linje med riket i stort.

Av statistiken framgår vidare att det genomsnittliga meritvärdet har fluktuerat något under åren 1999–2003. Enligt resultaten för år 2003 är andelen (i procent) som inte når målen i engelska, svenska och matematik 9,2; 7,5 respektive 9,2 procent.

Av resultaten i övriga ämnena kan det konstateras att andelen som inte når målen i kemi, fysik och biologi ligger över genomsnittet i riket och i kommungruppen.

När man skall bedöma resultaten för Vretskolan skall man ha i åtanke att även resursenhetens elever räknas in i statistiken, vilket av naturliga skäl gör att resultaten blir lägre. Elever placeras ju på resursenheten bl.a. på grund av att de bedöms få problem med att nå målen.

Om resultaten för 2003 delas upp på pojkar och flickor syns ett tydligt mönster, där det relativt sett, är betydligt fler flickor än pojkar som inte når målen. Det är bara i moderna språk som flickorna är duktigare än pojkarna. Skillnaden i övriga ämnen uppgår till minst tio procentenheter. Största skillnaden finns i teknik där 40,9 procent av flickorna och 12,5 procent av pojkarna inte nådde målen år 2003. Inspektörerna finner det anmärkningsvärt att skolledningen inte uppmärksammat dessa skillnader och analyserat dessa ur ett genusperspektiv (se vidare i kapitel 5). År 2003 verkar dock vara ett undantag, åren innan är andelen pojkar som inte når målen högre än motsvarande andel flickor.

Ser man till resultaten i SALSA³ kan det konstateras att skolan läsåret 2002/03 presterar något under de resultat som kan förväntas med hänsyn till de olika

¹ En elevs meritvärde räknas fram genom att man översätter bokstavsbedömet till siffror (MVG ger 20, VG 15 och G 10) och därefter räknar samman de 16 bästa betygen. En elev som fått betyg i samtliga 16 ämnen kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

² SCB har klassificerat landets kommuner i 9 klasser, Huddinge tillhör gruppen förortskommuner i detta sammanhang.

³ För att få en mer nyanserad bild av skolors betygsresultat än enbart genom att tillhandahålla de faktiska betygsresultaten som skolor uppnår, har Skolverket utvecklat Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala SambandsAnalyser - SALSA. Verktyget jämför i en statistisk modell kommuners och skolors faktiska betygsresultat avseende "andel elever som uppnått målen" respektive "genomsnittligt meritvärde" med ett modellberäknat värde. I denna beräkning tas hänsyn till bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och fördelning pojkar/flickor i kommuner och skolor.

bakgrundsfaktorer som modellen beaktar. Det förtjänar dock att påpekas att Vretskolan presterat resultat som ligger något över de förväntade under fyra av de fem senaste läsåren.

Resursenheten har som ett av sina mål att alla elever som lämnar deras verksamhet skall klara av att genomgå en gymnasieutbildning. För närvarande är det ca 2/3 av deras elever som klarar det. Det är inte alldeles lätt att mäta resultat av resursenhetens verksamhet eftersom den är mycket individorienterad, men personalen uppger att de kan se resultat i form av att elever som tidigare vägrade att komma till skolan nu kommer, att eleverna blir duktigare på att hantera konflikter, att de lär sig saker de inte kunde tidigare och att de kan upprätthålla koncentrationen under längre perioder än tidigare. Även föräldrarna uppger att de iakttagit sådana resultat. Målet med Rödluvans verksamhet är att eleverna skall kunna återgå till sin hemskola, enligt personalen är det ca hälften av eleverna som det går bra för när de kommer tillbaka.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att elevernas kunskapsresultat i svenska, engelska och matematik är mycket goda på Sjötorpsskolan. Eftersom det inte finns någon samlad bild av elevernas resultat i övriga kursplanens ämnen kan inspektörerna inte bedöma måluppfyllelsen i dessa.

Inspektörerna bedömer vidare att kunskapsresultaten på Vretskolan är godtagbara, men kan förbättras.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Samverkan i skolmiljön

Elevinflytande och elevdemokrati är frågor som utgör ett av de mål som förskole- och grundskolenämnden lagt fast som prioriterade mål för grundskolorna i Huddinge kommun.

På både Sjötorpsskolan och Vretskolan genomförs klassråd regelbundet. I regel sker det en gång i veckan. Vissa av de frågor som tas upp i klassråden förs vidare till elevrådet. Elevrådet består av två representanter från varje klass. På Vretskolan fullgör elever funktionerna som sekreterare och ordförande, medan elevrådet på Sjötorpsskolan har en elev som sekreterare, medan två lärare fungerar som ordförande på mötena. Elevrådet på Vretskolan har egna ekonomiska medel som de kan lägga förslag på vad de skall användas till. Bland annat har en musikanläggning, utrustning till elevcafeterian samt discolampor köpts in.

På Vretskolan har man förutom klassråd och elevråd en planeringsgrupp bestående av lärare, elever och biträdande rektor. Gruppens uppgift är att planera en del av skolans arbete. Exempelvis har eleverna möjlighet att påverka vad tema-

dagarna skall handla om. Gruppen, som träffas en gång per månad, diskuterar också skolans dagliga verksamhet. Skolan har även ett matråd och en idrottsförening där eleverna är representerade.

När det gäller elevernas möjligheter till inflytande över undervisningens uppläggning och innehåll är bilden något splittrad på Sjötorpsskolan. Det finns en skolgemensam strategi för hur arbetet med elevinflytande skall utvecklas, men det varierar i vilken grad lärarna följer denna. I ett fåtal klasser har eleverna stora möjligheter att påverka valet av arbetssätt och vad de skall arbeta med. I det stora flertalet är dock utrymmet för elevinflytande relativt begränsat, vilket enligt inspektörerna bör förbättras. Egna arbetsscheman med utvärdering varje fredag förekommer som ett sätt att öka delaktigheten hos eleverna. Exempelvis i idrott är eleverna med och planerar för en viss period för att sedan utvärdera hur planeringen fungerade. Arbetssättet förekommer även i ämnen där undervisningen i huvudsak är förlagd till ett klassrum. Att det ser olika ut bekräftas också i intervjuerna med eleverna. Där vittnar några elever om att de inte kan påverka särskilt mycket, medan andra upplever att de har större möjligheter att påverka.

Eleverna på Vretskolan uppger att de ibland får vara med och påverka undervisningens uppläggning, men att det är svårare att påverka innehållet. Skolan använder sig också av reflektionsfrågor i samband med avslutningen av ett moment, där eleverna skall svara på vad de lärt sig, hur de arbetat, om de är nöjda med resultatet. De kan också ibland få vara med och bestämma hur ett visst moment skall examineras. Skolan använder sig av en enkät för att årligen utvärdera elevinflytandet, men utvärdering sker också i samband med avslutningen av ett moment.

Inspektörerna bedömer att elevernas delaktighet i planering, genomförande och utvärdering av undervisningen bör utvecklas och förbättras på Sjötorpsskolan. Beträffande elevers inflytande och delaktighet på Vretskolan bedömer inspektörerna att detta kan förbättras framför allt vad gäller undervisningens innehåll.

I hela rektorsområdet finns en hög ambition att på olika sätt och med olika metoder förverkliga skolans värdegrund. Bland personalen förs kontinuerliga samtal om normer och värden. Diskussioner förs också med eleverna både på lektioner och vid andra tillfällen såsom raster, temadagar etc. På både Sjötorpsskolan och Vretskolan finns trivselregler, reglerna är väl kända bland både elever och anställda på skolan.

Alla enheter i rektorsområdet har arbetet mycket med att förbättra samverkan med föräldrarna. Det finns ett gemensamt föräldraråd i rektorsområdet. Föräldrarådet träffas ca en gång i månaden. Protokoll från mötena skickas ut till övriga föräldrar. När det anses påkallat delas rådet in i två mindre grupper, en för Sjötorpsskolan och en för Vretskolan. Vretskolan har vissa problem med att nå ut till föräldrarna och då framför allt till föräldrar med utländsk bakgrund. Därför har man använt medel från Storstadssatsningen till att anställa en föräldrasamordnare, vars uppgift är att genom olika insatser intressera föräldrarna att komma till skolan och då handlar det inte bara om traditionella föräldramöten, utan också om kvällar där temat är av mer social karaktär. Samverkan med och information till föräldrar sker också genom de föräldramöten som genomförs en gång per termin.

Arbetet mot kränkande behandling

Det förebyggande arbetet mot kränkande behandling består av flera olika inslag. På Sjötorpsskolan organiseras en fadderverksamhet, där elever i förskoleklassen får varsin fadder som är en några år äldre elev. Det finns också elever som har rollen att vara kamratstödjare. Inom ramen för storstadssatsningen⁴ har båda skolorna anställt varsin elevsamordnare, vars uppgift är att finnas ute bland eleverna på rasterna. De har också som uppgift att arbeta förebyggande och reda ut konflikter på ett tidigt stadium innan de eskalerat och blivit svårare att lösa. Sjötorpsskolan har även satsat på att ha många rastvakter ute på skolgården, vilket också underlättar upptäckt av eventuell kränkande behandling. Eleverna har temadagar om värdegrunden, där man exempelvis ägnat sig åt rollspel och åt att se på film med efterföljande diskussion om värdegrunden. Skolan har även haft en temakväll med föräldrarna där de fick arbeta med värdegrunden. Även på Vretskolan förekommer temadagar och diskussioner med eleverna klassvis och i mindre grupper. Eleverna i årskurs 9 har fungerat som discussionsledare när frågor om värdegrund och trivsel behandlats. Olika föreläsare har också bjudits in till skolan. I årskurs 7 genomförs en lägerskola då värdegrundsfrågor står i fokus.

På båda skolorna förekommer tjej- och killsnacksgrupper och det är elevsamordnaren på respektive skola som organiserar dessa.

Även resursenheten genomför lägvistelser med eleverna som ett led i arbetet med normer och värden. Det ligger också i verksamhetens natur att värdegrundsfrågor dagligen diskuteras med eleverna.

I förskoleklassen och fritidshemmet arbetar man också mycket med värdegrunden. Man tar upp och diskuterar händelser framför allt i närområdet, men också värdegrunden i stort, exempelvis hur man är en bra kompis m.m.

Det genomförs också enkätundersökningar där man bland annat försöker fånga upp hur elevens relation till kamraterna ser ut. Personalen har kommit överens om att nolltolerans gäller för grovt språkbruk och kränkande behandling. De lyfter också fram att de som lärare har ansvar för alla elever, vilket underlättas av att alla känner alla på Vretskolan.

Både personal och elever uppger att kränkande behandling förekommer på båda skolorna, men att mobbningsfall är sällsynta. På båda skolorna finns särskilda antimobbningsteam, vars uppgift är att bekämpa och ta tag i mobbning. Både elever och föräldrar uppger att personalen på samtliga enheter är duktiga på att ta tag i eventuella konflikter direkt när de inträffar. Eleverna uppger att de vet vart de skall vända sig om problem uppstår. Inspektörerna bedömer att arbetet mot kränkande behandling fungerar väl i hela rektorsområdet.

Både Sjötorpsskolan och Vretskolan har en "handlingsplan mot mobbning". Av dessa planer framgår vilka rutiner man har för att hantera eventuella fall av mobbning. Planerna har arbetats fram av mobbningssteamens föräldraråd och personalen på respektive skola. I planerna står det att skolorna allt som oftast väntar några dagar med att kontakta vårdnadshavarna till de inblandade barnen.

⁴ Storstadssatsningen är en gemensam statlig och kommunal satsning på de mest utsatta bostadsområdena i Sveriges storstäder.

Rektorn uppger dock att i praktiken informeras föräldrarna genast på Sjötorpsskolan, medan Vretskolan ibland väntar någon dag. Inspektörerna vill framhålla vikten av att hemmet bör informeras snarast för att kunna stötta både barn som kränker och de som utsätts för kränkning. I skollagen och läroplanen används uttrycket kränkande behandling, som är ett vidare begrepp än mobbning och som omfattar alla former av kränkningar, även sådana som uppstår vid enstaka tillfällen. I planerna används endast begreppet mobbning. Inspektörerna vill i sammanhanget peka på att det är viktigt att en skolas handlingsprogram mot kränkande behandling synliggör skolans arbete mot kränkande behandling och att det är viktigt att involvera såväl elever, personal som föräldrar i framtagandet av programmet. Vidare saknas i skolornas planer perspektivet då vuxen kränker barn och uppgifter om när de skall följas upp och utvärderas.

Båda skolorna har som tidigare beskrivits ett omfattande förebyggande arbete mot kränkande behandling och även rutiner för hur man arbetar för att upptäcka kränkande behandling. Enligt läroplanens bestämmelser skall både det förebyggande arbetet och rutinerna för att upptäcka kränkande behandling beskrivas i programmet vilket dock inte görs i något av programmen.

Skolan bör därför komplettera programmet utifrån ovanstående. I övrigt bedömer utbildningsinspektörerna att programmet är godtagbart utifrån läroplanens krav.

Skolhälsovård och elevhälsa

Skolorna erbjuder elevhälsovård genom elevstödsteamet, som är gemensamt för skolorna i Trångsund/Skogås. Det innebär att eleverna har tillgång till skolsköterska, skolpsykolog, skolläkare och skolkurator. Organisationen har bara funnits en kortare tid och skolledningen uppger att det inte fungerat bra. Skolsköterskan är placerad på skolan med rektor som chef. Under förra läsåret var det problem att få tillgång till skolpsykolog. Detta har fått till följd att nödvändiga utredningar inte genomförts i den omfattning som behövts och att skolpsykolog inte deltagit i elevvårdskonferenser. Vid tiden för inspektionsbesöket fanns inte heller någon skolkurator tillgänglig för eleverna. För närvarande pågår en översyn av elevstödsverksamheten i kommunen.

På Sjötorpsskolan lägger man ned mycket tid på det hälsofrämjande arbetet. Alla elever har en extra idrottslektion varje vecka. Eleverna i årskurs 2 badar varje vecka. Schemalagt finns också en lektion per vecka i årskurs 4 och 5 som kallas för "hälsofostran" där alla inslag i en sund livsföring tas upp – allt från kost till psykiskt välbefinnande. Skolan har varje dag någon form av aktivitet som innebär att eleverna rör på sig. Vretskolan har flera profiler där olika idrotter utgör de valbara inriktningarna. Skolan har också temadagar, under hösten kommer man att ha en dag på temat "socker". En elevidrottsförening och ett mat- och hälsoråd finns också på skolan. Inspektörerna bedömer att Sjötorpsskolan har ett mycket bra arbete med hälsomålen och att Vretskolan har ett bra arbete med hälsomålen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att programmet mot kränkande behandling, elevers delaktighet och inflytande över undervisningen är av godtagbar kvalitet, men bör förbättras.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Lokala mål och organiseringen av undervisningen

På Sjötorpsskolan har man arbetat fram uppnåendemål i samtliga ämnen och årskurser. På Vretskolan redovisar läraren betygskriterierna och mål inför varje delmoment som påbörjas i respektive ämne.

På Rödluvan uppger personalen att man har en tydlig genomtänkt modell där man sätter upp mål för varje elev varje vecka för att sedan i slutet av veckan tillsammans med eleven utvärdera om målen har uppnåtts eller inte.

Eleverna på Vretskolan uppger att de väl känner till kursmålen och betygskriterierna. På Sjötorpsskolan är bilden en annan, där känner eleverna i bästa fall till att det finns mål och då framför allt i svenska, engelska och matematik. På Vretskolan uppger skolledningen att varje elev har en individuell studieplan, men detta verkar inte stämma. Personalen uppger att några elever har individuell studieplan men inte alla, vilket bekräftas av eleverna själva. Samtliga elever på Sjötorpsskolan har någon form av individuell studieplan i svenska, engelska och matematik.

Kommunens skolor skall arbeta efter något som kallas för den röda tråden, vilken initierades av på grund av att skillnaderna mellan skolorna var stora. Rektorn tog därför ett initiativ och samlade lärarna på de två skolorna till gemensamma ämneskonferenser, lärarna har därefter besökt varandras lektioner för att få en bättre inblick i hur man arbetar på respektive enhet och gemensamma studiedagar har också arrangerats. Varje läsår genomförs också överlämnande-konferenser. Det finns planer på att resursenheten skall genomföra en informationsinsats på de två skolorna för att berätta om sin verksamhet.

Det finns en på årskursnivå nedbruten timplan som gäller hela rektorsområdet och den tillämpas på både Sjötorpsskolan och Vretskolan. I den nedbrutna versionen återges antalet timmar i olika ämnen årskurs för årskurs.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

För att kartlägga och fånga upp de elever som är i behov av särskilt stöd, använder sig speciallärarna av ett flertal olika tester. Testerna genomförs regelbundet. På Sjötorpsskolan är speciallärarens arbete framför allt inriktat mot att tala, skriva och läsa inom ramen för ämnet svenska. Skolan erbjuder dock inte bara särskilt stöd i svenska, engelska och matematik, utan har exempelvis också stödundervisning i ämnet idrott och hälsa.

På Vretskolan har elever som ligger efter med skolarbetet också möjlighet att inom ramen för elevens val välja läxläsning. Skolan driver också en för eleverna frivillig verksamhet i direkt anslutning till skoldagens slut kallad för kursgården. Dit kan elever gå som känner att de behöver jobba lite mer med något eller några ämnen och där finns ett antal lärare som hjälper eleverna. Inom ämnena matematik och svenska har skolan infört en nivågruppering, eleverna grupperas i tre olika nivåer. Eleverna har själva möjlighet att påverka vilken nivå de placeras i. Möjligheten finns också att senare byta nivå.

Sjötorpsskolan och Vretskolan har vardera en speciallärare anställd. Speciallärarna hjälper ibland till i klassrummen, har enskild undervisning med elever och gör specialpedagogiska utredningar. För alla elever som har behov av och får särskilt stöd har åtgärdsprogram upprättats, men det är inte alltid som åtgärdsprogrammen kallas för åtgärdsprogram. Ibland utgör den individuella studieplanen åtgärdsprogram på Sjötorpsskolan. Inspektörerna vill därför påpeka vikten av att Sjötorpsskolan har en enhetlig benämning av åtgärdsprogram för att undvika missförstånd och oklarheter.

På Vretskolan har alla elever som är i behov av särskilt stöd ett åtgärdsprogram. Efter att ha tagit del av några exempel på sådana vill inspektörerna framhålla att programmen är ensidigt inriktade på vad eleven skall göra. Vilket ansvar skolan har och vad skolan skall göra för att hjälpa eleven framgår inte alls, vilket inte är godtagbart. Inspektörerna bedömer därför att Vretskolan i åtgärdsprogrammen också bör tydliggöra vilket ansvar skolan har och vilka åtgärder som skolan avser att vidta för att stödja eleven.

Resursenhetens verksamhet handlar om att ge elever särskilt stöd, man gör detta genom att undervisningens innehåll i hög grad är individuellt anpassat efter de behov den enskilde eleven har.

Inspektörerna bedömer att det i hela rektorsområdet finns ett mycket väl fungerande utrednings- och analysförfarande för att identifiera och åtgärda elevers behov av särskilt stöd.

Arbetssätten

På Sjötorpsskolan använder man sig av portfolio⁵ och man börjar redan i förskoleklassen med detta. Både läraren och eleven väljer ut alster som läggs i portfolion som sedan diskuteras i samband med utvecklingssamtalen. Andra sätt som används för att följa elevens kunskapsutveckling är prov, skriftliga inlämningsuppgifter samt diagnostiska tester av olika slag. Några lärare använder också en kunskapstrappa där eleverna får bocka av vad de lärt sig. Skolorna genomför också nationella prov i årskurs 5 och 9.

På fritidshemmet följer man en uppgjord veckoplanering. Den innehåller planerade aktiviteter för barnen. Efter den planerade aktiviteten får barnen själva välja vad de vill göra och ibland kan den planerade aktiviteten vara att fritt få välja sysselsättning. I verksamheten ingår alltid att barnen är ute en stund varje dag. Barnens prestationer dokumenteras bland annat med hjälp av en digital-

⁵ Portfolio är en metod där eleven utifrån målen i de olika ämnena själv skall kunna följa sin kunskapsutveckling och ges möjlighet att utvärdera sitt eget lärande.

kamera. Genom ett samarbete mellan arbetslagen och med lärarna frigörs tid vid ett tillfälle i veckan när hela personalgruppen på en avdelning kan ha gemensam planering trots att barnen samtidigt är inne i verksamheten. Inspektörerna bedömer att fritidshemsverksamheten är en pedagogiskt planerad verksamhet som håller god kvalitet.

Vägledning och utvecklingssamtal

Klassföreståndaren, eleven och föräldrarna har utvecklingssamtal en gång per termin. På Sjötorpsskolan får eleverna alltid ett antal frågor som skall besvaras innan utvecklingssamtalet äger rum. Skolans ambition är att det i första hand skall vara eleven som håller i själva utvecklingssamtalet. På Vretskolan varierar det mellan olika lärare huruvida eleverna skall förbereda sig inför utvecklingssamtalet eller inte. Skolledningen uppger att direktiv om hur utvecklingssamtalen skall förberedas gick ut redan i början av vårterminen, men att det inte fungerat tillfredsställande och rektorn har därför aviserat skärpta rutiner inför höstens utvecklingssamtal. Eleverna får inte samma frågor inför varje utvecklingssamtal, utan det varierar vad frågorna handlar om. Inspektörerna bedömer att Vretskolan bör utveckla arbetet med att involvera eleverna i förberedelserna av utvecklingssamtalen.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Lärarna vid Vretskolan uppger att bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper sker med vägledning av betygskriterierna och genom observationer, inlämningsuppgifter, prov och laborationer. Vid betygssättning används de nationella betygskriterierna. För att säkerställa att eleverna får rättvisa och likvärdiga betyg diskuterar lärarna i olika ämnen informellt med varandra, några organiserade betygskonferenser förekommer inte på skolan. Vretskolan 6–9 är i förhållande till andra 6–9-skolor en relativt liten skola med ett fåtal lärare i varje ämne. För närvarande förs inga diskussioner med andra skolor i eller utanför kommunen kring betygssättning och i de diskussioner som sker på skolan deltar rektorn aldrig och den biträdande rektorn deltar sällan. Vid inspektionen framkommer dock inga uppgifter från elever och föräldrar om att bedömningen av betygskriterierna skiljer sig åt mellan olika lärare och eleverna uppger att betygen upplevs som rättvisa.

Inspektörerna bedömer ändå att skolan bör utveckla arbetet med att säkerställa rättvisa och likvärdighet vid betygssättningen, dels internt på skolan, men också genom kontakter med andra skolor. Underlaget för betygssättningen är begränsat och att utveckla ett samarbete med en eller flera andra skolor kring betygssättning skulle bredda underlaget och underlätta lärarnas bedömningar.

Eftersom skolans rektor inte deltar i principiella övergripande diskussioner kring betygssättning vill inspektörerna framhålla det övergripande ansvar som skolans rektor har för betygssättningen.

Samverkan och öppenhet

Eleverna har PRAO två veckor vardera i årskurs 8 och årskurs 9. På Vretskolan har man också internprao för att öka elevernas ansvarstagande för den egna skolmiljön. Det innebär att eleverna får följa med vaktmästaren i dennes arbete, men de får också följa bespisningspersonalens arbete.

Skolan hyr in en studie- och yrkesvägledare som främst hjälper eleverna i årskurs 9, men som också brukar besöka klasserna redan i årskurs 8 för att förbereda eleverna inför gymnasievalet.

Det förekommer att eleverna åker på studiebesök i det omgivande närsamhället och att de besöker museer, teatrar och konserter. Vretskolan driver ett mentorsprojekt tillsammans med stiftelsen Mentor. Skolans huvudsakliga samarbetspartner är affärsbanken SEB, men även andra företag är inblandade. Projektet innebär att ca 20 frivilliga elever i årskurs 7–9 under ett år kommer att träffa sin personliga mentor som jobbar inom SEB. Syftet är bland annat att den enskilde eleven skall få en vuxen förebild och rådgivare utanför skolan. Resultaten har hittills varit goda och alla inblandade har varit nöjda med utfallet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolornas arbete avseende pedagogisk verksamhet är av god kvalitet, men att Vretskolans ansvar i åtgärdsprogrammen bör tydliggöras. Vidare bör Vretskolan förbättra förberedelserna av utvecklingssamtalen samt utveckla arbetet med att säkerställa en rättvis betygsättning.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Rektors ansvar, befogenheter och funktion

Skollagstiftningen tilldelar rektorn en central roll för ledningen av den pedagogiska verksamheten. Rektor har också ett stort ansvar för att garantera elevernas rättssäkerhet. Rektorns befogenheter och ansvar är tydligt formulerade i både skollagen och läroplanen.

Vretskolan 6–9, Sjötorpsskolan F–5 samt fritidshemmet leds formellt av rektor. Till sin hjälp har hon tre biträdande rektorer som ansvarar för Vretskolan, Resursenheten respektive Sjötorpsskolan inklusive fritidshemmet.

I detta rektorsområde ingår det i de biträdande rektorernas arbetsuppgifter att vara chefer för personalen och driftsansvarig på respektive skola, medan alla uppgifter som tillhör rektorsfunktionen enligt skolförfattningarna, åvilar skolans rektor. De biträdande rektorerna skall också bistå rektor i arbetet med att driva pedagogisk utveckling på enheterna. Vid inspektionen har framkommit att det både för föräldrar och elever är oklart vem som är rektor, i de flesta fall pekas den biträdande rektor ut som den egentlige rektor. Inspektörerna bedömer därför att huvudmannen bör tydliggöra rektorsfunktionen för elever och föräldrar.

Personalen på samtliga enheter i rektorsområdet efterlyser en tydligare pedagogisk ledning, eftersom de pedagogiska diskussionerna idag mest förs inom arbetslagen, lärare emellan. Skolledarna deltar sällan i de pedagogiska diskussioner som förs. Inspektörerna bedömer därför att skolledningen bör utveckla det pedagogiska ledarskapet och i större omfattning än idag initiera och delta i diskussioner om hur det pedagogiska arbetet skall utvecklas i rektorsområdet i framtiden. Tilläggas kan att rektorn efter inspektörernas besök, initierat och fört diskussioner med personalen kring det pedagogiska ledarskapet på skolorna.

I rektorsfunktion ingår också att vara resultatansvarig, vilket betyder att rektorn skall se till att elevernas resultat analyseras och följs upp. Vid inspektionen har framkommit att skolledningen inte gjort någon sådan analys, vilket bl.a. innebär att rektorn inte med utgångspunkt från ett genusperspektiv analyserat de skillnader som föreligger vad gäller pojkars och flickors resultat vid Vretskolan.

I svenska, engelska och matematik har skolledningen på Sjötorpsskolan tagit del av resultaten och även analyserat dessa. I övriga ämnen finns inga fastställda resultat och skolledningen vet bara i grova drag hur många elever som har nått respektive inte nått målen i årskurs 5. Inspektörerna bedömer därför att båda skolorna bör utveckla rutiner för att analysera och följa upp elevernas resultat.

Rektorn uppger att hon är förtrogen med den dagliga verksamheten på samtliga enheter som hon ansvarar för. Personalen på Vretskolan delar rektors bedömning, medan personalen på Sjötorpsskolan uttrycker att de är tveksamma till om rektor kan sägas vara förtrogen med den dagliga verksamheten. De uppger att de sällan träffar rektor och att hon sällan eller aldrig gör klassrumsbesök på skolan. Personalen på båda skolorna är dock helt eniga om att de biträdande rektorerna är förtrogna med den dagliga verksamheten. Inspektörerna bedömer att rektor är förtrogen med den dagliga verksamheten om än i begränsad omfattning. Huvudmannen bör därför skapa förutsättningar för rektor att i större omfattning än idag skall kunna fullgöra rektorsfunktionen även på Sjötorpsskolan.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Det finns en gemensam lokal arbetsplan och en kvalitetsredovisning för rektorsområdet. Dessa är utformade efter den mall som lagts fast av barn- och utbildningsförvaltningen. Av arbetsplanen framgår de lokala målen och hur man avser att arbeta för att uppnå dessa. Utöver arbetsplanen finns också separata måldokument för fritidshemmet respektive förskoleklassen. Samtliga enheter inom rektorsområdet har därefter brutit ned rektorsområdets mål i arbetsplaner för respektive arbetslag.

Rektorsområdets kvalitetsredovisning innehåller ett antal kommunala mål och måluppfyllelsen för dessa mål redovisas också i form av s.k. styrtaal. Några åtgärder kopplade till måluppfyllelsen redovisas också. De lokala målen är de mål som kommunen centralt bestämt att varje skola skall arbeta efter och utvärdera. Skolledningen uppger att kvalitetsredovisningen även omfattar resursenhetens verksamhet. Inspektörerna kan konstatera att resursenheten i stort sett bara nämns på första sidan, därefter omnämns den överhuvudtaget inte, exempelvis redovisas inga resultat alls från resursenhetens verksamhet.

Förutom kvalitetsredovisningen finns också en dokumenterad uppföljning och utvärdering av målen där också måluppfyllelsen framgår. Både Vretskolan och Sjötorpsskolan har sådana dokument. När det gäller fritidshemmet kan konstateras att personalen gjort en typ av utvärdering, men att resultaten inte dokumenterats. Inspektörerna bedömer därför att det bör upprättas rutiner så att även fritidshemmets resultat systematiskt dokumenteras.

Inspektörerna bedömer att de mål som redovisas i kvalitetsredovisningen är otydliga i och med att målen bara formuleras med ett enda ord exempelvis "hälsa" och "trygghet". Att redovisa måluppfyllelse i form av styrtal blir också otydligt i och med att det inte förklaras vad styrtalen står för eller vad de mäter. För läsaren är det svårt att avgöra vad målet hälsa med styrtalet 7,3 betyder. Vidare är kopplingen svag mellan de åtgärder som redovisas för att förbättra måluppfyllelsen och de fåtal resultat som redovisas. Inspektörerna bedömer därför att kvalitetsredovisningen bör förbättras.

Rättssäkerhetsfrågor

Vid inspektionen har framkommit att det råder oklarheter beträffande ansvarsfördelningen mellan rektorn och de biträdande rektorerna. Exempelvis när det gäller beslut om särskilt stöd till elever är det inte tydligt att det är rektorn som fattar beslut. Ibland beslutas något vid en elevvårdskonferens, ett forum där rektorn inte alltid deltar i mötena. Rektorn blir alltid informerad om vad den biträdande rektorn och specialläraren bestämt. Inspektörerna bedömer att rektorn bör delta i elevvårdskonferenser i större omfattning.

När det gäller beslut om anpassad studiegång är det enligt gällande delegationsordning i kommunen, alltid rektorn som fattar beslutet och beslutet återrapporteras också till för- och grundskolenämnden. Inspektörerna bedömer mot bakgrund av ovanstående att skolan skall ändra sina rutiner så att det alltid är rektor som fattar beslut om särskilt stöd. Rektorn uppger att efter inspektörernas besök i rektorsområdet har rutinerna ändrats så att alla beslut som rör enskilda elever fattas av rektorn.

I rektorsområdet går fyra integrerade grundsärskoleelever. Undervisningen för eleverna följer grundskolans kursplaner och timplan. Rektorn uppger att dessa elever sammantaget erbjuds fler undervisningstimmar än vad som föreskrivs i timplanen. Även om så är fallet skall dock integrerade sarskolelever följa grundsärskolans timplan och kursplan. Inspektörerna konstaterar att de integrerade sarskoleleverna inte gör det, vilket inte är godtagbart. Skolan skall därför se till att de integrerade sarskoleleverna erbjuds undervisning i enlighet med kraven i författningarna.

Sammanfattningsvis konstaterar inspektörerna att kraven i skolförfattningarna inte uppfylls beträffande att integrerade sarskolelever inte följer grundskolans timplan och kursplaner. Vidare bör skolan utveckla kvalitetsredovisningen, samt synliggöra rektorsfunktionen och utveckla rektors pedagogiska ledarskap. Rektorn bör delta i elevvårdskonferenser i större omfattning. Huvudmannen bör även upprätta rutiner så att fritidshemmets resultat systematiskt dokumenteras. Slutligen bör skolorna utveckla rutiner för att analysera och följa upp elevers resultat.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Tillgång till verksamhet/utbildning

Vretskolan erbjuder ett stort antal alternativ för elevens val (exempelvis data, hemkunskap, fotboll, slöjd, bild, ridning). Skolan har satsat extra på elevens val och marknadsför några av valalternativen som skolans profil. Det handlar främst om ishockey, ridning, fotboll, handboll, badminton, simning, innebandy och konsthantverk. För att profilen verkligen skall synas i schemat har man inom rektorsområdet valt att koncentrera elevens val till årskurserna 7–9 på Vretskolan, medan timmarna för skolans val är förlagda till årskurs 1–5 på Sjötorpsskolan och används främst för utökad undervisning i idrott och hälsa. Båda dessa profileringar får uppskattning av både elever och föräldrar och är framtagna efter önskemål från dessa och i samarbete med lokala föreningar.

Samtliga alternativ som erbjuds har en praktisk/estetisk karaktär. Några alternativ med en mer teoretisk inriktning finns inte. Inspektörerna vill därför erinra om att utbudet av alternativ skall vara allsidigt även i detta avseende.

Eleverna får själva vara med och föreslå alternativ till elevens val. Rektor fastställer därefter vilka alternativen blir. Någon återrapportering av beslutet till för- och grundskolenämnden görs inte. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör ändra sina rutiner så att beslutet att fastställa alternativen för elevens val återrapporteras till för- och grundskolenämnden.

När det gäller språkval erbjuder Vretskolan spanska, tyska, franska, samt svenska/engelska. Spanska är det populäraste språkvalet bland eleverna.

På Sjötorpsskolan finns 69 elever som har rätt till modersmålsundervisning, 13 har valt att ta del av denna undervisning. Ansvar för att organisera modersmålsundervisningen ligger centralt i kommunen och ett av skälen till att så få utnyttjar möjligheten uppges vara att undervisningen förläggs efter ordinarie skoltid på en annan skola än hemskolan. På Vretskolan är motsvarande antal 71 och 12. När det gäller svenska som andraspråk finns det 78 elever på Sjötorpsskolan och 48 på Vretskolan som har rätt till detta, 52 respektive 35 elever har valt att utnyttja den möjligheten.

Tillgång till särskilda utbildningsformer

När det gäller de elever som placeras på någon av resursenhetens tre delenheter är det kommunens elevstödsenhet som gör utredningar och som också bestämmer vilka elever som skall placeras i någon av dessa särskilda undervisningsgrupper. Personalen uppger att det främst är pojkar som kommer till resursenheten, men att de flickor som kommer dit har större kunskapsluckor än pojkarna, vilket förmodligen beror på att deras stödbehov upptäckts senare.

Resursenheten har planer på att starta ett särskilt projekt för att hitta metoder att ta hand om de flickor som placeras på enheten, då det visat sig att det inte alltid har fungerat så bra när flickor skall slussas in i verksamheten. I vissa fall har det uppstått konflikter med pojkarna i de grupper där det nästan uteslutande går pojkar. Inspektörerna ser positivt på att enheten försöker hitta arbetsformer som kan passa flickor, men vill samtidigt framhålla att det är viktigt att också bearbeta pojkarnas attityder gentemot flickorna.

Information om utbildning

På båda skolorna skickas veckobrev till föräldrarna, i de lägre årskurserna skickas det ut varje vecka medan det skickas ut varannan vecka i de högre årskurserna. På Sjötorpsskolan använder sig lärarna också av kontaktböcker för att informera föräldrarna, men också som ett sätt inhämta synpunkter från föräldrarna. På resursenheten skrivs ibland individuella veckobrev och kontakten med föräldrarna är tät och regelbunden. I vissa fall träffar personalen föräldrarna var fjortonde dag och har näst intill daglig kontakt och då behövs inga veckobrev.

Sammanfattningsvis har eleverna i rektorsområdet oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, tillgång till den utbildning de har rätt till. Skolan bör dock ändra sina rutiner så att rektorns beslut om fastställande av alternativ för elevens val återrapporteras till för- och grundskolenämnden.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Personalresurser och personalens kompetens

Sjötorpsskolan har sammanlagt 12,2 lärartjänster, vilket motsvarar 5,3 lärare per 100 elever i grundskolan. Fritidshemmet på Sjötorpsskolan har 9,1 heltidstjänster, vilket motsvarar 5,0 anställda per 100 barn. Vretskolan har drygt 23,8 lärartjänster, vilket motsvarar 7,6 lärare per 100 elever. På Resursenheten finns sammanlagt 24,9 lärartjänster, vilket motsvarar 50,8 lärare per 100 elever.

I Vretskolan och Sjötorpsskolan inklusive resursenheten har det stora flertalet lärare erforderlig utbildning. Vad gäller fritidshemmet är andelen pedagogiskt utbildad personal relativt låg, tre av nio personer har någon form av pedagogisk

utbildning. Andelen ligger dock i linje med genomsnittet för fritidshemmen i Huddinge kommun. Skolledningen uppger att man ansträngt sig för att rekrytera framför allt fritidspedagoger, men att det råder brist på personal med sådan utbildning. Både elever och föräldrar uppger att de är nöjda med personalens insatser på samtliga enheter.

Personalen på samtliga enheter uppger att det finns möjligheter till kompetensutveckling, exempelvis genom kurser. Resursenhetens personal får handledning var tredje vecka av en utomstående handledare och personalen uppger att de är mycket nöjda med den handledning som ges. Det finns en gemensam kompetensutvecklingsplan för rektorsområdet. På Sjötorpsskolan har personalen i nuläget inga individuella kompetensutvecklingsplaner, men tanken är att sådana skall utarbetas. Rektorn bär ansvaret för och tillser också att personal som erbjuds anställning visar upp ett utdrag ur belastningsregistret.

Lokaler och läromedel och utrustning

Personalen är i huvudsak nöjd med lokalerna, men på Sjötorpsskolan och på Vretskolan önskar man sig något fler grupprum. Fritidshempersonalen befarar att det kommer att bli trångt när många barn vill vara inomhus, framför allt på Sjöhästen, som är den avdelning där barnen från årskurs 2 och 3 går. Skolan har inga elever med funktionshinder, men på samtliga enheter uppges lokalerna vara utformade så att de kan ta emot exempelvis rullstolsburna elever.

Personalen är i stort sett nöjd med de läromedel som finns på enheterna. Dock efterlyser personalen på både Vretskolan och Sjötorpsskolan fler datorer. I båda fallen uppger personalen att bristen leder till att man inte kan använda datorer i undervisningen i den utsträckning som man skulle önska. Problemet är särskilt stort på Sjötorpsskolan, där datorerna mest används för renskrivning. Även föräldrarna upplever att datorer används för lite i undervisningen. Risken finns att eleverna inte erhåller de färdigheter som de behöver i att exempelvis söka på Internet. Inspektörerna bedömer att skolan har de läromedel som behövs för att kunna erbjuda eleven en god utbildning, men att tillgången på datorer bör förbättras på båda skolorna.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att huvuddelen av personalen har den kompetens som krävs för uppdraget och de erbjuds kompetensutveckling. Vidare är tillgången till materiella resurser god utifrån elevernas behov. Undantaget utgörs av datortillgången som bör förbättras.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Vretskolan, Sjötorpsskolan, resursenheten samt fritidshemmet övergripande är av godtagbar kvalitet. Det råder ett gott klimat på skolan och det bedrivs ett väl fungerande arbete för att kartlägga och åtgärda kränkande behandling. Skolan har också en verksamhet för elever i behov av särskilt stöd som fungerar mycket bra. Personalen har i de allra flesta fall erforderlig utbildning för den undervisning de bedriver och eleverna och föräldrarna är nöjda med deras insatser.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Handlingsprogrammet mot kränkande behandling behöver utvecklas.
- Elevernas ansvarstagande för sitt eget lärande bör förbättras.
- Skolans ansvar i de åtgärdsprogram som skrivs bör tydliggöras.
- Förberedelserna inför utvecklingssamtalen bör utvecklas.
- Skolans säkerställande av en rättvis och likvärdig betygsättning bör vidareutvecklas.
- Skolan bör vidareutveckla sin kvalitetsredovisning i enlighet med förordningen.
- Rektorsfunktionen bör tydliggöras bl.a. avseende rektorns pedagogiska ledarskap.
- Rektorn bör delta i elevvårdskonferenser i större omfattning.
- Upprättande av rutiner för att systematiskt dokumentera fritidshemmets resultat bör ske.
- Rutiner för att följa elevernas kunskapsutveckling och resultat i samtliga ämnen bör ses över.
- Rutinerna för återrapportering av delegationsbeslut bör ses över.

Datum

Ort

2005-06-29

Stockholm

Tomas Johansson

Stig Westlund